

Byahornet

Skånsk Revy

1943

Preis 1 kr

BYAHORNET

Skånsk Revy

N:r 9—10

Redaktör: MOJE BIARNER

INNEHÅLL:

Esaias Tegnér:	En julpredikan. Hållen i Stävie och Lackalunga församlingar år 1813.	Per Andersson:	Om renlighet (Baramål).
Ledande artikel:	Vår andes stämma i etern.	Gunnar Johnsson:	När världens största kanoner tillverkades av skånskt järn.
Anton Remelin:	En solskensstund i Vik. Dikt.	Ernst Frostin:	Historien om Skånes sista bondeuppror.
Johan Klang,	Stadsresan. Dikt.	Theodor Tufvesson:	Stuesnack. Två scener på ingelstadsmål.
Theodor Tufvesson:	Strofer. Dikter.	Sven Lundgren:	Varulven. En gammal sägen.
Anna Björkman:	Kärnfolk. Berättelse.	Jon Olsson:	Åsumspågen — en av Skånes största helbregdagörare.
Ebba Segerstråle:	Klockringningen. Berättelse.	Theodor Tufvesson:	Skånsk jul.
Nils Jönsson:	Andreas Gemzæus — "Önnestads präst." En personhistorisk studie.	Eugen Hemberg:	Med flintdolk och benharpun. Kap. 4. Sjären—besvärjaren.
Per Hässelberg:	En enfaldig präst och en spjuver till klockare.	Gustave Thomæus:	Konstrevy.
Erik Jenvall:	Något om Övedskloster och dess innehavare.	Gustave Thomæus:	Nytt byggande i Malmö.
Anders Hellqvist:	Jag minns... Kap. V. Ännu några teaterminnen.	Otto Lundh:	Utmed banan.
C. H. Sjöcrona:	Svenska krigstroféer i Danmark.	Otto Lundh:	Juninött. Posthum dikt.
		Gustaf Nilsson:	Karoliner. En ransakning i Fjälkinge under vår storhetstid.
		Gustave Thomæus:	Två bortgångna konstnärer.

Litteraturspalt. — Skånsk humor. — Redaktionellt.

Distributör:
SVENSKA PRESSBYRÅN

BOKFÖRLAGET SCANIA
MALMÖ 1 Postgiro 14171

Julnummer 1943

ERNST FROSTIN

Historien om Skånes sista bondeuppror

"Rid i natt" i skånskt 1800-tal

"Vi ÄRO FRIA BÖNDER."

Kvällen var lugn och stilla. Dagens solvärme låg kvar över tofter och havesängar. Kring byn stod den fräna doften av utblommat hulle och korrans mustiga safter. Från en av de grå gårdarna steg en smal vit strimma av torvrök rakt upp i den vindstilla kvällen.

Året efter Frälsaren Christi födelse 1868 stod det på almanackan, som satt instucken vid takbjälken. Efter svåra missväxtår väntade man en rikare bärgning. Hösten kom tidigt det året. Men ännu hade ingen lie satts i herregårdens rågvång. Kärnan började redan falla, långt innan hallingarnas plejlar skulle dunka av den mot logolvet.

Medan kvinnorna satte kvällsmaten till sides, hade mannarna trampat försiktiga steg med sina träskor ut genom toftaporten. I den stilla augustikvällen hördes nu deras gormande röster från hogårhörnan.

— Vi nekar dagsverken till hogären!

— Vi är fria bönder, det har Tullberg sagt!

— Han har sett papperna i Tjövenhamn. Herrskaperna har snigt sig till våra gårdar.

— Alderman får tuta i hornet bäst han vill, vi går inte!

— Spetören, den djävulen, kan hösta själv, jag behöver både heldrängen och halldrängen för mitt eget sädstycke!

— Han I sett mitt nya kontrakt som Possen skrivit på? Jag ska varje år lämna 11 tunnor råg, 11 tunnor korn och 20 tunnor havre, jag ska göra två fyramilsäckor, 15 dagskörslor, 20 karldagsverken och 20 kvinnodagsverken. Jag ska köra fram så mycket tegel och bränne, som spetören begär. Jag ska dika, laga vägarna och skotta snö och lägga stengården.

— När ska du sköta din egen jord? Det blir där nog ingen tid till. Och du får inte skjuta en

råbock på din egen mark, du får inte släppa ut några ollonsvin i skogen, du får inte rösta på präst, klockare eller skolemästare — det gör spetören eller Possen. Är du stursk mot husbonden, får du lämna hemmanet och betala dubbelt arrende.

— Tron I vi får rätt hos kungen?

— Ja, det sa Svartskylle-Mättan, jag träffte henne i hindan.

— Vi går inte, när ålderman tutar.

— Nej, vi blir hemma. Det är vår egen jord, det är varken grevens eller Possens!

Den natten lågo bönderna vakna i sänghalmen och hörde "Noes hongas bjäbba" över Fyledalen. När sol gick opp, kom ingen till dagsverke vid herregården. Bönderna stannade hemma.

BONDEN GÅR "TE HOA" VID HERREGÅRDEN.

Så hade han gått i vår och höst, vinter och sommar generation efter generation, århundrade efter århundrade. Tills på 1860-talet lösenordet "Vi äro fria bönder" spred sig från gård till gård.

Ännu för ett tiotal år sedan kunde de gamle berättas om hur det gick till, då bönderna "regera Tullbär". Jag minns så väl en av dessa minnesgoda åldringar, där han satt en sommardag på ett stengärde och förtäljde sina minnen från sin egen barndomstid om det Tullbergska upploppet, den snöpliga historien om Skånes sista bondeuppror, det sista i den långa raden av den skånska allmogens frihetsstrider alltifrån grå medeltid. För att förstå denna märkliga rörelse måste vi se den mot bakgrunden av det skånska hoveriet. Lugn och trygg, obenägen att förivra sig, kan väl den skånske bonden vara. Men våld och förtryck tål han inte. "Skåningarna äro sådana, att lägger man dem för stor börda uppå, säga de nej och äro alla eniga att försvara sin rätt och möta våld med våld", skriver Danmarks medeltida historieskriva-

re, den lärde Saxo. Därför kunde aldrig i Skåne — såsom på de danska öarna — Stavnsbaandet genomföras och bönderna blevo aldrig här livegna. Men i slutet av medeltiden — framför allt under konung Hans tid — växte adelns rättigheter och jordagods, medan bondeståndet blev alltmer utarmat. Inflyttade adelsmän togo med sig sina seder hit. I Tyskland hade redan sedan länge ej blott bönderna, utan även deras hustrur och barn varit herremännens livegna. Det utländska inflytandet visar sig bl. a. i språkbruket — de danska orden "Bryde" och "Dagswerke" utträngdes av de tyska "fogde" och "hofveri".

genom sina pigor uträtta alla de fruntimmersgöromål inomhus vid herregården, som krävdes. I en tidning för år 1868 heter det om hoveriböndernas skördedagsverken: "När dessa arma bönder ha arbetat från kl. 3 på morgon till kl. 9, ja ofta till kl. 10 à 11 på natten och därefter måste lägga sig ute i markerna, enär de ofta ha långt till sina hem, äro de rent av utpinade, helst de ofta i regn och elak väderlek gå i våta kläder. De bli därför beständigt sjuka och förmå ej fullgöra sina skyldigheter vid tillsägelse. En påpasslig blodsugare, som kallas "inspektor", har då rätt att pålägga dem s. k. straffedagsverken."

"Skånska Hofveriet hemreser."

Efter en akvarell av C. A. Ehrensvärd.

Vid Skånes övergång till Sverige innehade de självägande bönderna mindre än en tolfedel av Skånes samtliga gårdar, och eftersom de flesta funnos i Göinge, N. Asbo och Bjäre härader, var deras andel i jordens produktionskraft ännu mindre. Genom Skånes övergång till Sverige kom bortemot hälften av provinsens jord till kronan, men situationen förbättrades ej nämnvärt för bönderna. Mycken jord kom också snart åter i adelns händer. Till allra största delen var jorden samlad under större eller mindre gods, vars drift helt och hållet ombesörjdes av åboarna på underliggande hemman. Dessa skulle ej bara sköta sin egen jord, de skulle också göra hoveritjänst vid herregården. Så var det ännu på 1860-talet. Att "gå te hoa" var sannernligen ingen sinekur. Atskilliga bönder hade skyldighet att varje dag hålla dräng vid gården. Bondhustrurna skulle spinna så mycket lin, blånor och ull, som påfordrades, samt antingen själva eller

Då herremannen sällan eller aldrig befattade sig med gårdens skötsel och många gånger ej ens bodde på herregården, var inspektoren, spetören, den högst kommenderande, och hans vilja var allas lag. Ej sällan hände det väl att bönderna reste sig mot fogden, inspektoren. Från Svenstorps gods i lundatrakten berättas det, att bönderna vid skördetiden en gång gingo löst på honom med sina liar — i brist på andra vapen. De blodiga resterna av förtryckaren samlade man sedan ihop i ett lakan och bar till herrskapet på slottet för att visa, att bönderna själva togo sig rätt.

I varje by valdes av inspektoren en ålderman, som på order från herregården skulle genom att tuta i byahornet samla bönderna. På samlingsplatsen i byn talade han så om vad som skulle göras. Då "godset" skulle resa till staden med säd eller brännvin, "varnades" bönderna några dagar

Skånska bönder.
Efter en litografi av Jakob Kornerup.

förut, för att de skulle se till, att hästarna voro ordentligt skodda och vagnarna i ordning.

På några ställen hade herrskapet egen domsrätt över bönderna, en rest av den gamla birkerätten. På Högstadsfideikommisset utövades denna domsrätt vid Andrarums alunbruk, vanligen kallat Verket. Fornforskaren N. H. Sjöborg, som var prästson från Högstad, berättar, hur man under slutet av 1700-talet på landsvägen kunde möta en bonde, som på frågan vart han skulle, svarade: "Å kan tro, om ja ska nu sanningen å si, så ska ja te Verket å piskjas, Gu bäre voss!" Den arme syndaren fick redan långt före soluppgången bege sig hemifrån, då han kunde ha både en och två mil till Verket. Efter utstånden prygel fick han springa hem igen för att vara i tid, då arbetet skulle börja, vilket ofta skedde vid soluppgången.

Nils Bruzelius skriver i sin förträffliga skildring av allmogelivet i Ingelstads härad under 1800-talets förra hälft, att den behandling som kom bönderna till del, ofta var sådan, att hade den i vår tid använts mot djur, skulle den ha rubricerats som djurplågeri. Hoveribönderna förde ett ömkligt, för att ej säga djuriskt liv, och deras enda glädje var brännvinsflaskan. Godsets kvinnliga ungdom, skri-

ver Bruzelius, betraktades som en "hjortpark" à la Louis XV, där jakt var tillåten, ej endast för egenomherren och inspektoren, utan även för varje vid godset anställd herrekarl, dock så att den högst kommenderande hade företrädet. Att folket genom dylik behandling skulle bli i hög grad både rätt och slaviskt, är ingalunda att undra över. Om sålunda en bonde mötte herremannen, tog han av sig hatten på långt avstånd, ja så snart han blev herremannen varse, och vågade ej åter sätta den på sig, så länge den höge herren var inom synhåll. Förunnades honom den stora nåden att hälsa godsägaren, skedde det under de djupaste bugningar och genom att kyssa den nådige herren på rocken så djupt ned som möjligt. Även för inspektoren hade bonden en ogemen vörndnad; det kom aldrig i fråga att sätta hatten på i hans närvaro, och bonden ansåg det vara en nåd att få kyssa "spetören" på handen.

JORDEN ÄR VAR! NEKA DAGSVERKEN!

Nya vindar började blåsa över de skånska slätterna. Genom den lagstadgade folkskolan, som segrat på 1840-talet, lärde sig hoveribönderna att tänka självständigt. På många ställen hade hemmanet gått i slakten från far till son sedan ur-

minnes tider. Var det då inte ursprungligen släktens egendom, som adelsmannen orättmätigt tillägnat sig? En klipsk före detta korpral Samuel Tullberg började göra avskrifter ur gamla jordeböcker för att visa, att åtskilliga hemman ej voro av frälse natur och därför ej borde tillhöra adeln, utan istället kronan eller bönderna. Någon historisk sanning torde det ligga bakom dessa funderingar. I en skildring av den beryktade Margareta Huitfelt omtalar Vilhelm Cederschöld, hur folktraditionen berättar, hur hon kom över gårdarna. Bönderna klagade på 1600-talet över att söner skulle ut i kriget. Lämna du gården åt mig, så skall jag göra krigstjänst åt dig! svarade fru Margareta. Du får ha dina pojkar hemma och i behöven inte göra mer än tre dagsverken om året för mig. Så berättar sägnen. Men den innehåller förbluffande mycket sanning, påpekar Cederschöld. Just på det viset brukade adelsmännen förvärva gårdar under krigstiden. De fria skattebönderna blevo utskrivna till krigstjänst, men frälsebönderna sluppo undan, istället gjorde adelsmännen och deras ryttare krigstjänst. När ofred stod för dörren, var det alltså ganska fördelaktigt att bli frälsebönder, i all synnerhet som man slapp undan med tre dagsverken om året. Men när den självägande bonden väl blivit frälsebonde, fick han finna sig i, att dagsverksskyldigheten ökades undan för undan.

Många menade också, att kronan visserligen en gång till adelsmannen förlänat rätten att av bönderna uppta den skatt, som förut tillkommit kronan, men att den verkliga äganderätten fortfarande innehades av bönderna. Det är samma tankegång, som går igen i Vilhelm Mobergs roman "Rid i natt!"

Som en löpeld spred sig dessa idéer till betungade frälsebönder. Sommaren 1867 började Tullberg framträda som frälseböndernas advokat. Otaliga processer sattes i gång, och bönderna stämde godsägarna och krävde att få äganderätten till sina gårdar, samtidigt som de slutade upp att göra hoveridagsverke till godsens. En av de första processerna som Tullberg förde väcktes på sommaren 1867 av frälsebönderna på Ellinge gods mot ägaren. Man yrkade, att hoverihemmanen skulle fullständigt befrias från skattskyldighet till huvudgården och gårdarna övergå till åborna med full äganderätt. Bönderna ägde nämligen genom traditionen kännedom att deras förfäder, som suttit där före dem, varit skattskyldiga endast under kronan.

Hösten 1868 nådde rörelsen det väldiga Högestadsfideikommisset, som hade jord i elva socknar och omfattade 11.500 tunnland. Fideikommisset är ärvligt inom Piperska släkten, men förvaltades då av greve Arvid Posse, som var förmyndare. Frälse-

Samuell Tullberg.

böndernas villkor voro här sämre än på de flesta andra ställen, och inte bara det radikala Fäderneslandet utan även mera sansade liberala tidningar uttryckte sin förtrytelse över att Posse som lantmannapartiets ledare kunde tillåta, att hans bönder levde under så odrägliga villkor. På många gårdar hotade lerväggarna att störta samman, golven i boningsrummen voro av stampad jord, och under missväxtåren vid 60-talets slut hade man inte haft säd till brödföda längre än till jul. Några lättnader i hoveriskyldigheterna gavs inte, dessa blevo tvärtom allt mera betungande. Inte var det att undra på, att den tullbergiska appellen vann anklang just här. I början av denna skildring har tecknats, hur det kanske kunde låta, då bönder vid Högestadsgodset en augustikväll kommo överens om att neka dagsverken. Oaktat upprepade budningar och övertalningsförsök stodo de fasta vid sitt beslut. En del ville nog ge efter, men vågade inte för de andra. Då blevo bönderna budade i vittnens närvaro. När ej heller detta hade verkan, tog länsmannen i mät kreatur och redskap, som i värde motsvarade böndernas försummade dagsverken. "Det var ve och förtvivlan över många", skriver en samtida gårdssmed på Högestad. Snart spred sig mellan gårdarna ett rykte, som gav gott mod. Nu har det kommit brev från Tullberg! Han har

skrivit: Stå bara duktigt på er, för snart skolen I vinna edra hemman, för jag har talat med kungen om saken. Tullberg var tydligen även något av knipslug brännvinsadvokat. Han hade vidtalat en militär, en dragon eller husar, som hade en viss likhet med Karl XV, att göra en järnvägsresa, och bönderna hade fått bud att infinna sig vid en viss järnvägsstation. Där fingo de till sin häpnad se, hur medan tåget gjorde uppehåll vid stationen Tullberg och "kungen" kordialt samtalade med varandra. Och innan tåget satte sig i rörelse, sade den förmente kungen så högt, att det hördes vitt omkring: "Stå bara på dig, Tullberg, för bönderna ska nog vinna!" Detta rykte spriddes snart vitt omkring, och bönderna fingo nytt mod. Men glädjen blev kort. Snart kom det efterräkningar i form av stämning till tinget, och de tredskande bönderna dömdes vid vräknings påföljd att lämna sina hemman. Från Ystad utkommenderades militär att övervaka vräkningarna och hindra oroligheter. De stackars böndernas bohag vräktes ut huller om buller på den nyplöjda gyttjiga marken. Kakelugnarna slogos sönder, och sängarna sönderhöggos med yxor. I Baldringetorp vräktes omkring 6 tunnor tröskad säd ut i smutsen och trampades ner. Den otröskade säden bars ut och fick ligga under bar himmel i ösregn. Med påskruvade bajonetter bar militären ut spädbarnet i vaggan. "Vi gratulera herr Posse, att han vid den tiden var vid riksdagen", skriver Fäderneßlandet maliciöst. På detta sätt vräktes på Högstadsgodset fyra åboar i Stenby och två i Baldringetorp. Men knappt hade militären, kronobetjäningen och herrgårdstjänarna gett sig i väg, förrän stenbybönderna plockade samman sina skamfilade möbler och satte in dem igen på gårdarna. Nu blev det ny stämning, och åborna fingo fyra månader vardera att inom lås och bom lära sig inse, att deras och Tullbergs sak var hopplös.

Trots detta växte Tullbergs anseende. I hans "kansli" trängdes hjälpsökande bönder. Inalles 200—300 bönder, torpare och husmän deltog i denna rörelse. Inte mindre än 46 skånska socknar och byar insamlade pengar åt honom, för att han skulle kunna fullfölja sina processer. Sålunda insamlades i Sövestad 900 riksdaler, i Baldringe 550, i Stenby 400. Naturligtvis kommo processerna att avgöras till frälseböndernas nackdel. Frågan om äganderätten till hoveriböndernas jord var ett mera komplicerat och svårlöst problem än Tullberg anade. De utdrag ur äldre jordeböcker, som han företedde för rätten, hade ej tillräcklig beviskraft.

Kampen mot feodalväldet fördes med fanatisk lidelse. En kvinna, kallad Svartskylle-Mättan, emedan hon hade sitt fädernehem i Södra Svartskylle under Krageholm, for omkring i provinsen och inblandade frälseböndernas processer i exalterade religiösa föredrag och uppmanade bönderna till uthållighet och målmedvetenhet i sin kamp. Hon är det skånska bondeupprorets revolutionshjältinna. Hon ledde också en deputation på sex män, som 1869 reste till Stockholm för att framlägga sin sak för konungen. Troligen hade hela följet blivit utmotat av hovlakejerna, om ej riksdagsmannen Per Nilsson i Espö tagit sig an dem. Då hovlakejen

Svartskylle-Mättan.

med ett tveksamt "Jag vet inte..." ville avvisa deras anhållan om audiens, avbröt honom Per Nilsson: "Det var ledsamt för honom det. Men jag vet någonting, och det är att han, min fine vän, går in till tjänstgörande kammarjunkaren och anmodar denne att bedja tjänstgörande kammarherrn hos Hans Majestät anmäla, att riksdagsman Per Nilsson i Espö och några skånska frälsebönder i underdånighet anhålla om företräde hos Högstdensamme". Så fick deputationen, utom Mätta — henne ville kungen inte träffa — komma inför monarken, som i närmare en timmes tid gjorde sig undermåttad om, hur ställningen var i Skåne. Något bestämt löfte om hjälp fingo de inte av Högstdensamme, men många förmaningar till stillsamhet. Till tecken på sin bevägenhet skänkte kungen var och en av de deputerade sitt porträtt!

Vid riksdagen 1869 väckte skånerepresentanten Ola Jönsson i Kungshult en motion, att Kongl.

Maj:t måtte utreda, vilka egendomar, som förut tillhört kronan men kommit i adelns händer. Motionen avslogs i bägge kamrarna, icke minst tack vare greve Arvid Posses fräna förlöjligande av den tullbergiska rörelsen. Posse förmenade, att ett upptagande av motionen i riksdagen lätt kunde framkalla inbördes krig i Skåne, och slutade med att citera bibelordet: "Du skall icke hava lust till din nästas hus". Greve Posse fick också för sin insats uppbära de skånska godsägarnas stora tacksamhet.

till Malmö; huru man under nattetid från förstnämnde stad förde Tullberg slagen i järn (hu det är hemskt!) och slutligen huru man håller honom häktad, utan att kunna göra en befogad och hans fängslande rättfärdigande angivelse. Därtill kommer såsom en dessert på denna lyckade anrättning den stora militäriska expeditionen av mer än 100 man för tillfångatagandet af Tullbergs kansli, trenne menlösa och beskedliga bonddrängar, vilka man, oaktat den stora militärbevakningen, sammankopp-

Posse lagerkransas av de tacksamma skånska godsägarna.
(Karrikatyr i Fäderneslandet).

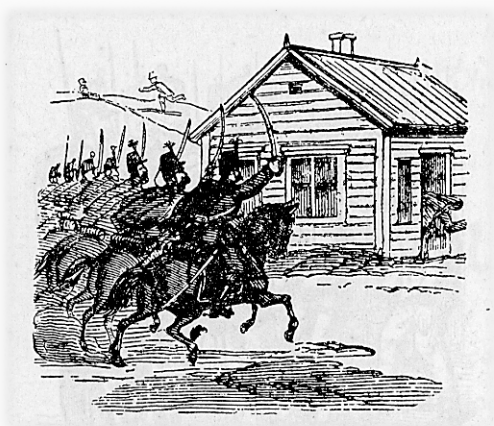
HUR ÄVENTYRET SLUTADE.

Riksdagens avslag på Ola Jönssons motion kom att bli avgörande för Tullbergs öde. Man fruktade ett bondeupplopp i stor stil. För Tullberg och hans medhjälpare, hans s. k. kansli, utfärdades häktningsorder. Ett litet häfte kallat "Fyra porträtter till dagens Brottmålskrönika" och tryckt 1869 ger en dråplig skildring härav. I skillingtryckets korthuggna satser kan man avläsa hela händelseförloppet och hur allmänheten reagerade. "Vi behöva icke länge uppehålla oss vid dessa genom sin ömklighet löjliga historier om hur man utlovade en belöning af 500 rdr. för Tullbergs gripande; huru man utrustade en hel expedition för hans tillfångatagande; huru man vid anträffandet jagade honom och sköt efter honom såsom ett vilddjur, icke mindre än sju skott; huru man utrustade

en kronoångare för hans förande från Hälsingborg lade med järnkedjor för att fullständigt kunna transportera dem."

Slutet på det hela blev, att Tullberg efter långa rättegångar frigavs, dock utan att erhålla uppriktelse. Att Tullberg ännu flera år därefter syssetatte folkfantasiens visas bl. a. därav, att 1879 utkom en roman "Skånska frälsebönder" av signaturen Nimbus och med Tullberg som huvudperson. Och en minnesgod sagesman från Högstadsgodsen berättar: "Det dröjde länge, innan denna tid glömdes och ännu trettio år därefter kunde folk säga, när de omtalade forna händelser: det var under den tullbergiska tiden".

Söndags-Nisse hade redan, då slutakten utspelades, på sitt speciella vis behandlat saken i sina spalter i en smädedikt, vilken vi här anföra.

Vill ni höra en sång
 på en ynkliger gång
 allt om Tullberg, den store korpralen,
 som i Skåne har gjort
 revolution på var ort
 och ej darrat för själva fiskalen?

Liksom Dacken han var
 en kavatiger karl
 mot båd grevar och andra baroner.
 Aldrig såg di'en flat,
 nej, han var ackurat
 lika stursker som herremanspersoner.

Och till kungen han skrev,
 som rent ängsliger blev,
 för han trodde han Skåne skull' mista.
 Men till slut gick det så,
 herrarna passa på
 och skrev hop till varandra en lista.

Ifrån Malmö till slut
 ett Troiltåg gick ut
 med husarer och med grenadjärer,
 när till Kärrstorp de hann,
 ingen Tullberg de fann,
 30 bönder sa: han inte här är.

Men herr länsman san sa:
 "Nog ska honom vi ha".
 Och han viskade vid generalen;
 strax ett helt kompani
 trängde böndren förbi
 och slog läger hos Tullberg i salen.

Först steg fram en fiskal,
 tyckte saken var smal
 till att Tullberg, den hisklige stämman;
 men han sprang i källaren
 och slog luckan igen,
 och där satt han den syndarn i klämman.

Men fiskalen han svor:
 Var är Tullberg, säg, mor?
 Jag har brev med tre sorters sigiller;
 visa strax var han är —
 kanske ligger han där?
 (den fiskalen han va' ej så viller).

"Tullberg, genast kom hit,
 jag vill visa mit nit
 och dig stämningen kommunicera!"
 "Tack så mycket, han sa',
 för besvär't ska' ni ha,
 men stig in, om därute ä' flera."

"Nu du följer med oss,
du och hela din tross!"
röt generalen så modig i hågen.
Och de andra också
tänkte häpna uppå,
huru tapper han var, där de såg'en.

"På en kronbåt du förs
(ty till lands vi ej törs)
och med hiskliga bojor beslagen!
Och sen skall ditt "kansli"
genast hopkopplat bli
och marschera! — Respekt här för lagen!"

Och så togo de dem
och de förde dem hem
allt till Malmö, de tappra husarer;
hundra man eller så
emot fyra — hå hå! —
det kan kallas en hjältedat rarer!

Gudskelov att man har
ännu tapperhet kvar,
mandom, mod, morske män finns i Sverige;
så att upprorsmän förgås
och i bojor beslås,
när bland fåren som ulvar de härje.

Nu generalen till sist
sågs författa helt visst
detta hemliga krigstågs historia,
hur med gyllene svärd
de stredo. O värld,
visst förbleknar nu Stenbockens gloria!

Så slutade den sällsamma, men föga stolta sagan
om Skånes sista bondeuppror.